

Učiteljski Tovariš.

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Naznanilo. — Jan Lego. — Šolske stavbe na Kranjskem. — Le v zdravem telesu biva zdrava duša. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Zahvala. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Razpis dveh častnih nagrad. — Inserati.

Naznanilo.

Uredništvo našega lista se je preselilo v Idrijo. Vse uredništva se tičočje pošiljatve je torej odslej naslavljeti: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji.

Jan Lego.

Ob sedemdesetletnici prijatelja slovenskega učiteljstva in šolstva.

(Konec.)

Kot glavni predmet v svojem delovanju na polju češko-slovanskega zblíževanja si je izbral Lego slovensko dijaštvo, zlasti pa poslušalce ljubljanskega učilišča, ter mlajše učitelje po vsi Sloveniji. S posredovanjem šolskega vodje Radoslava Knafliča in drugih oseb je razdal dijaštvu in učiteljstvu do 45 češko-nemških besednjakov, 60 čeških slovnice ter drugih primernih čeških del, zlasti 50 iztiskov „Babičke“ Božene Niemeove in vse spise Beneša Třebinskega, in to s tem namenom, da bi se seznanila slovenka mladina s češkim jezikom in njegovo bogato književnostjo. Vse to je razposlal na svoje stroške. Ako pomislimo, da ima naročenih tudi celo več slovenskih časopisov, potem bi se pač morala skriti pred njim marsikaka naša „glava“, ki nima skromnih dohodkov muzejskega uradnika, če bi jo vprašali, kako se v njeni hiši podpira slovenska knjiga in zanimanje zanjo. Razen naštetih del je sprosila mnogo knjig od čeških založnikov in knjigarjev. Bogato zbirko čeških knjig je poslal poleg tega tudi višji dekliški šoli v Ljubljani, med tem vsa dela Fr. St. Kodyma, ter „Slovenski Matici.“ Šolam v Kamniku, Kranju, Postojni, Sežani in drugod je poslal okrog sedem zabojev čeških rudnin, zlasti siluzijskih okamenin.

V daljšem njegovem zaslužnem delovanju je treba omeniti njegovo delovanje, seznaniti češko javnost z vsemi razmerami slovenskega naroda, s pripovedovanjem o krasotah in lepota njegove domovine, da bi tako povzročil ožjo zvezo naroda češkega z našim narodom in pohajanje prekrasnih in čarnih krajin Slovenije. V ta namen je prosil tedanjega starostu ljubljanskega Sokola, sedanjega župana Hribarja, da naj bi izkušal v sokolstvu delati za tem, da bi se v njegovi sredi osnoval planinski odbor, čegar namen bi bil zaznamovanje potov po slovenskih planinah s slovenskimi znamenji ter na

tak način preprečiti nemškemu „Alpenvereinu“, polastovati se slovenskih gorskih velikanov, kratkomalo, da bi bilo ohranjeno slovenskim planinam slovensko lice. To se je po Hribarjevem prizadevanju tudi uresničilo, in tako je nastalo iz onega planinskega odbora ljubljanskega Sokola sedanje samostojno „Planinsko društvo“. Posledica tega Legovega stremljenja je bila dalje, da se je ustanovila pozneje v Pragi podružnica „Slov. plan. društva.“ — V tej smeri je deloval Lego dalje z besedo in pismom, in to s predavanji v „Americkem klubu dam“ in v visokošolskem društvu „Slaviji“ o Sloveniji, v „Umčlečki Besedi“ pa o znatnih močeh in pisateljih slovenskega naroda. Njegovo predavanje o Bleiweisu v „Um. Besedi“ je počastil s svojo navzočnostjo tudi rajni dr. Fr. L. Rieger. Da je oživotvoril v Pragi šolo slovanskih jezikov, je bilo že prej omenjeno. Vsako teh predavanj je trpelo po poldrugo uro, ne da bi poslušalstvo, broječe do 100 oseb, niti malo utrujalo. In čestokrat se je dogodil zanimiv pojav, ko se je govornik, končavši, poklonil, da je poslušalstvo obsedelo, ker se mu ni dalo oditi. Njegova predavanja so jako ugajala zaradi primerne in živega opisovanja različnih pojavov iz življenja našega naroda, ne pa suha naštevanja raznih podatkov.

Kot predsednik „Češko-slovenskega društva“, si je vzel Lego predvsem za nalogo, podpirati kolikor le mogoče slovensko mladinsko književnost, da bi ta našla užitek pri čitanju in da bi se s tem slovenski narod vzgojil za čitajoč narod, kot je to češki. V ta namen pošilja vsako leto znatnejše svote denarja na Slovensko za razpisovanje častnih nagrad za najboljše izvirne slovenske mladinske spise.

Tudi ta čas, odkar deluje za nas Slovence doma v zlati Pragi, je Lego skrbel, da ni spremljal našega razvijanja le potom časopisja, temveč je ostal v osebni zvezi z znatnejšimi možmi širom vse naše domovine, da bi zajemal tako iz prvih in najzanesljivejših virov. In sicer je bil in je še dandanes v zvezi na polju narodnosti z ljubljanskim županom Hribarjem, na književnem polju s trnovskim župnikom Vrhovnikom v Ljubljani, s pesnikom Aškercem in Gregorčičem, s prof. Pleteršnikom v Ljubljani, prof. dr. Žmavcem v Kranju, z založnikom in ožjim prijateljem A. Gabrščekom v Gorici, s predsednikom učiteljske „Zveze“, L. Jelencem v Ljubljani, z ravnateljem M. Neratom v Mariboru, s šolskim vodjo Rad. Knafličem na Štajerskem, ravnateljem sv. Mohorske tiskarne v Celovcu Vek. Legatom itd.